

<https://www.nkp.hu/feladat/megjelenites/212018803>

A fenti feladat segítségével feleleveníthetők a szemről tanult ismeretek.

Szembetegségek

Szemhéjak betegségei

A szemhéjak bőrén gyakran észlelünk bőrgyulladásokat. A pillavázban elhelyezkedő mirigyek elzáródhatnak, ilyenkor a szemhéjon létrejön egy piros, fájdalmas duzzanatot okozó árpa.

Könnyszervek betegségei

A könnymirigy gyulladása fájdalmas, piros duzzanatot okoz a szemöldökív alatt. Az elváltozás lázzal és hidegrázással is jár. A heveny könnytömlő-gyulladás esetén duzzanat és bőrpír az orrgyök körül és a szemzug között, fájdalom, láz. A könnypontokból váladék ürül.

Idült gyulladás esetén körülírt duzzanat, enyhe bőrpír jelentkezik, az elváltozás fájdalommentes, nyomásra bő váladék ürül a könnypontokból.

A kötőhártya betegségei

Fennállás időtartama szerint lehet akut vagy krónikus.

A heveny kötőhártya-gyulladást szúró, viszkető érzés, erős könnyezés, váladékozás, szempirosság jelzi. Reggelre a gyulladással szem erősen bedagad. Krónikus gyulladás esetén száraz szem.

Az allergiás jellegű kötőhártyagyulladás, amely tavasszal, kora nyáron kezdődik és az ősztől végéig tart, erős szemviszketéssel, hurutos panaszokkal jár, a kötőhártyán lapos csomókat hoz létre. A megbetegedést az allergizáló virágporok és a napfény ultraibolya hatása váltja ki.

Szaruhártya betegségei

A szaruhártya gyulladása leggyakrabban előforduló szaruhártya betegség. Gyakran okozzák baktériumok vagy vírusok (pl. Herpes simplex), ha a szaruhártya mélyebb részei is érintetté válnak, akkor emiatt heg alakulhat ki, a szaruhártya átlátszósága csökken. A gyulladás fájdalommal, könnyezéssel, fénykerüléssel jár.

Ínhártyagyulladás (scleritis)

Az ínhártya felszínes vagy mély rétegeiben fájdalmas, körülírt, piros duzzanat jelenik meg.

Szivárványhártya-gyulladás

Heveny formáját erős fájdalom, fénykerülés jellemzi. A szaruhártya szélénél jellegzetes erezettség, a csarnokvíz zavaros, a csarnok alján vér vagy gennyes izzadmány látható, a pupilla szűk.

Szemlencse betegségei

A **szürkehályog** (cataracta) a normál esetben tiszta, átlátszó szemlencse részleges vagy teljes elszürkülését, homályossá válását jelenti.

Fajtái:

- veleszületett szürkehályog
- fiataalkori hályog
- öregkori hályog
- anyagcsere-betegségek közül a diabetes hajlamosít elsősorban a szürkehályogra
- szövődményes szürkehályog
- sérülésses hályog
- sugárzás okozta hályog

A szemlencse ficama.

Erős ütés vagy nagy rázkódás hatására a lencsefüggesztő szalagok elszakadnak, a lencse az erő irányától függően az elülső csarnokba vagy az üvegtestbe kerülhet.

Zöldhályog (glaucoma)

Felosztása: elsődleges, mely önálló betegség és másodlagos, amely más gyulladás okozta, daganatos, vagy sérülésses szemelváltozások következménye.

A szem belnyomásának élettani értéke 15 - 22 hgm közötti. A tartósan magas nyomás károsítja a szemben lévő idegelemek tápláltságát, így látásélesség romlást és látótér kiesést okoz. A glaucomás roham során a betegnek elviselhetetlen szem- és fejfájása van, szeme kivörösödik, gyakran kíséri hányás. A kötőhártya erei tágak, ciliáris pírt látható. A szaruhártya szürkés-zöldes, oedemás. Innen ered a betegség elnevezése: glaukos (görög)=

zöld. A csarnok sekély, a pupilla tág! A látás nagyfokban romlik, néha csak fényt érzékel a szem, a szem nyomása 100Hgmm is lehet.

A látóideg betegségei

A látóidegfő és a látóideg heveny gyulladását leggyakrabban sclerosis multiplex (*központi idegrendszer gyulladásos, autoimmun megbetegedése*) okozza. Toxikus károsodását az alkohol és a nikotin, valamint ipari mérgek okozhatják. De a hosszan fennálló gyulladás vagy nyomásfokozódás a látóideg sorvadásához vezethet.

Rövidlátás vagy közellátás (myopia)

Oka, hogy a szem hossztengelye a fiziológiásnál nagyobb, így a szemben az éleskép a retina előtt keletkezik. Ez a szemhiba szórólencsével korrigálható.

Távollátás vagy messzelátás (hypermetropia)

A távollátás esetében a szem hossztengelye rövidebb, ezért a retinán életlen kép keletkezik. Ezt a szemhibát gyűjtőlencsével korrigálható.

Kancsalság

A fénytörési hiba vagy a tompalátás miatt keletkező homályos kép zavarja a másik szem éles látását. A messzelátó gyermekek befelé, a rövidlátók kifelé knacsalítanak.

Feladat:

Másoljátok le a füzetbe a tananyagot! A leírt tananyagot legyetek szívesek lefényképezni és visszaküldeni.

Köszönöm, jó munkát kívánok!